

Asia: VN/16344/2020

Lausuntopyyntö lakiluonnoksesta luottotietolain muuttamiseksi maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriölle

Oikeusministeriö on pyytänyt Suomen Asiakastieto Oy:ltä (Asiakastieto) lausuntoa lakiluonnoksesta Luottotietolain muuttaminen maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi. Asiakastieto esittää lausuntonaan seuraavan.

Yleisenä kommenttina Asiakastieto toteaa, kuten on tehnyt useasti valmistelun aikana, että tieto maksetustakin maksuhäiriötä kertoo kyseisen henkilön tai yrityksen kohonneesta riskistä saada uusi maksuhäiriö (riski, että maksujen laiminlyöntejä tapahtuu edelleen. Luottotietotoiminta perustuu ajatukseen, että on yleisen edun mukaista sallia luotonantajan käyttää tietoa, joka selvästi on tarpeellista luottokelpoisuuden arvioinnissa. Se, että tieto maksamisen jälkeen heti poistuu, sotii tätä ajatusta vasten. On kuitenkin ilmeistä, että asiassa syntynyt poliittinen paine ajaa tämän talousteoreettisen ajatuksen ylitse.

<https://www.asiakastieto.fi/web/fi/asiakastieto-media/uutiset/datakatsaus-maksuhairiotilastot-2020.html>

Asiakastieto toteaa luottotietolain 18 §:n 1 mom. 1. kohtaan sekä erityisesti 3. momenttiin ja 28 §:n 1. mom. 1. sekä kohtaan nyt ehdotetuilla muutoksilla korjataan ja muutetaan lain sellaisia epäselviä muotoiluja, joita hyvin valmistelussa lainsäädännössä ei saisi edes olla. Asiakastiedolle on rekisterinpitäjänä koitunut epäselvästä lainsäädännöstä huomattavat kustannukset, kun se on joutunut selostamaan rekisteröidyille mitä lainkohdissa itse asiassa säädetään.

Asiakastiedolla ei ole huomauttamista ehdotettuihin muutoksiin luottotietolain 18 §:n 1 mom. 1 ja 28 §:n 1 momentin 1 kohtiin.

Asiakastiedolla ei ole huomauttamista ehdotettuun muutokseen 18 §:n 1 momentin 4 kohtaan.

Asiakastiedolla ei ole huomauttamista ehdotettuun muutokseen 28 §:n 1 momentin 8 kohtaan.

Asiakastieto ei pidä onnistuneena 18 §:n 2 momentin ratkaisua, jonka mukaan maksuhäiriötieto poistetaan yhden kuukauden kuluessa saatavan suorittamista koskevan tiedon saamisesta. Ottaen huomioon sen tässäkin lausunnossa mainitun seikan, että tutkimus osoittaa maksuhäiriötiedon kertovan kohonneesta riskistä saada uusi häiriö, vaikka ko. merkinnässä olisi tieto sen maksamisesta, Asiakastieto ehdottaa kohdan sanamuodoksi seuraavan

..."on syntynyt, maksuhäiriötieto poistetaan 1 vuoden kuluessa saatavan suorittamisesta koskevan tiedon saamisesta, ellei merkintää ole poistettava jo aikaisemmin 5 tai 6 kohtien perusteella".

Asiakastieto ei pidä oikeana yksityiskohtaisissa perusteluissa esitettyä, jolla 18 §:n 2 kohtaan tehtävää muutosta perustellaan EU tietosuoja-asetuksen tietojen minimointiperiaatteella. Mielestämme perustelua ei voi käyttää tilanteessa, jossa tiedon tarpeellisuus voidaan tutkimustiedolla osoittaa. Tämän tiedon epäsuhtaisuutta sen käyttötarkoitukseen nähden ei mielestämme ole voitu osoittaa. Muutosta voi perustella korkeintaan yleisen edun mukaisella tavoitteella, joka tässä tapauksessa lienee se, että katsotaan maksuhäiriöillä olevan liian suuri vaikutus henkilöiden mahdollisuuteen toimia nyky-yhteiskunnassa (esim. päästä erilaisten palveluiden piiriin).

Asiakastiedolla ei ole huomauttamista ehdotettuun muutokseen 28 §:n 2 momenttiin siltä osin, kun siinä säädetään kumottavaksi 2. momentti sen nykyisessä muodossa.

Asiakastieto vastustaa ehdotetun uuden 2 momentin lisäämistä 28 §:ään.

Alun perin vaatimukset muuttaa lakia niin, että tieto maksuhäiriöstä poistetaan, mikäli saatava maksetaan, ovat koskeneet vain luonnolliselle henkilölle merkittyjä häiriöitä. Oikeusministeriö on omasta aloitteestaan ulottanut ratkaisun koskemaan myös yritysten maksuhäiriöitä perustellen tätä "sääntelyn johdonmukaisuuden varmistamisella". Asiakastieto ei pidä esitettyjä perusteluita riittävinä ulottaa muutos myös yrityksiin. Asiakastieto toteaa, että kohtaan tulisi korkeintaan muuttaa niin, että maksu lyhentäisi maksuhäiriön tallennusaikaa. Mikäli tähän päädytään kohdan muotoilussa voisi käyttää tämän lausunnon 18 §:n 2 momentin kohdalla esitettyä muotoilua.

Maksuhäiriömerkinnän säilytysajan lyhentymisen saattaa johtaa siihen, että jotkut velalliset käyttävät tätä hyväkseen pidentämällä maksuaikaansa. Kun merkinnän saa pois yhden kuukauden kuluttua saatavan maksamisesta, ei tratalla ole samanlaista maksuhalukkuutta tehostavaa vaikutusta kuin sillä on tähän asti ollut. Ottaen huomioon vielä perintälakiin valmisteilla olevilla muutokset (suunnitelmat tratan protestiajan pidentämiseksi), Asiakastieto pitää varmana, että muutoksilla olisi kielteinen vaikutus maksuaikojen noudattamiseen. Eri lainsäädäntöhankkeiden yhteisvaikutukset tulee arvioida tarkemmin.

Luonnoksessa perustellaan ehdotettua uutta 18 § 2 momentti myös sillä, että ” niillä [maksuhäiriöillä] on samantapaisia kielteisiä vaikutuksia kuin henkilöluottotiedoilla erityisesti mikroyrittäjien asemaan”. Asiakastieto lausuu, että mikäli uusi toinen momentti kuitenkin lisätään, yhtenä vaihtoehtona tulisi harkita sen rajoittamista koskemaan vain yksityisiä elinkeinonharjoittajia.

Asiakastieto toteaa lain voimaantulonsäännöksen osalta pitävänsä sitä toteuttamiskelpoisena, mikäli lain päätetään astuvan voimaan 6 kuukauden kuluttua sen vahvistamisesta.

Suomen Asiakastieto Oy

Jukka Ruuska
toimitusjohtaja

Juuso Jokela
lakiasianpäällikkö

Jokela Juuso
Suomen Asiakastieto Oy